

ADATBÁZIS, MÚZEUM, KUTATÁS

–

KONCEPCIÓK ÉS GYAKORLATOK

Az országos néprajzos muzeológus továbbképzés konferenciája

PROGRAM

2016. NOVEMBER 10. NÉPRAJZI MÚZEUM, DÍSZTEREM

9.30-tól: Érkezés, regisztráció

10.00–10.40 Bevezető, köszöntők

10.00–10.20 **Dr. Kemecsi Lajos** (Néprajzi Múzeum)

10.20–10.40 **Dr. Cseri Miklós** (Szabadtéri Néprajzi Múzeum)

10.40–12.30 I. Kutatás, adatbázis, fejlesztés, hálózatok

A konferencia kezdő moduljának előadói olyan kutatásokat mutatnak be, amelyekben az adatbázis-fejlesztés a kutatás alapját jelenti, amelyekben az adatbázis az értelmezések kiindulópontja és lehetősége is egyben. A főbb kérdések, hogy: miért van szükség az adott esetekben adatbázisokra? Ezek miként épülnek fel? Hogy dolgoznak a kutatók? Miként jönnek létre a kutatási eredmények? Ezek miként válnak érthetővé és láthatóvá?

10.40–11.00 **Borsos Balázs** (MTA BTK Néprajztudományi Intézet): **A Magyar Néprajzi Atlasz digitális változata, ennek felhasználása a népi kultúra területi tagolódási mintáinak meghatározására**

A kilenc kötetes Magyar Néprajzi Atlasz (1987–1992) digitális változata olyan adatbázis, amelynek számítógépes elemzése (klaszteranalízis, összehasonlító statisztikai vizsgálatok) segítségünkre lehetnek a magyar népi kultúra regionális struktúrájának meghatározásában. Az előadás első része a digitális verzió elkészítését ismerteti, illetve elemzi és indokolja a digitális és papíralapú változat különbözőségét. A második rész az elméleti háttér ismertetése mellett az adatbázis feldolgozásának tanulságait, a magyar népi kultúrának a különböző vizsgálatok szintéziséen alapuló regionális tagolódási képét mutatja be.

11.00–11.20 **Pakot Levente** (KSH): **Családrekonstrukciós adatbázisok és életútelelemzés**

Az előadás a történeti demográfia területéről hoz példát az adatbázisok használatára. A történeti demográfia fejlődése szorosan összefonódott a családrekonstrukciós módszer kidolgozásával, amely az anyakönyvi adatok tömeges méretű feldolgozásán alapult. A számítógépes feldolgozási lehetőségek és a statisztikai technikák terjedésének köszönhetően lehetőség nyílik a családrekonstrukciós adatbázisok eredményesebb felhasználására.

11.20–11.40 kávészünet

11.40–12.00 **Gárdos Judit** (MTA): **COURAGE – Digitális adatbázis. A szocialista Kelet-Európa kulturális ellenállásának gyűjteményei**

Az előadás röviden bemutatja azokat a szempontokat, amelyek a 2016 februárjában indult

H2020-as kutatási projekt adatbázisának felépítéséhez vezettek. A kulturális ellenállás különböző forrásainak szerepéről lesz szó, illetve arról, hogy milyen jellegű felületen történik az adatok bevitele.

12.00–12.20 Granasztói Péter (Néprajzi Múzeum): Hétköznapi tárgyaink adatbázisban: nyilvántartás, rendszerezés, feldolgozás

Az előadás egyfajta átvezetés is a délutáni program tematikájába: arra kívánja felhívni a figyelmet – módszertanilag, szemléletében egy történeti tárgyi világ elemzést párhuzamba állítva múzeumi tárgyállományokkal –, hogy a hétköznapi tárgyakat gyűjtő néprajzi múzeumok, gyűjtemények állományainak megismeréséhez, feldolgozásához és szerteágazó muzeológiai feladatok megvalósításához mennyire eredményes és szükséges az adatbázisok használata.

12.20–12.40 rövid reflexiók

12.40–14.00 büféebéd

14.00–18.00 II. Néprajzi gyűjtemények adatbázisban

A konferencia második moduljában a különféle, napi használatban levő adatbázis-környezetek és lehetőségek jó gyakorlatainak közvetlen megismerése a cél. Az előadások előre meghatározott, egységes szempontrendszer alapján készülnek.

14.00–14.20 Máté György (Néprajzi Múzeum): Ariadné fonalával az akkreditációig. A Monari jelentősége a Néprajzi Múzeumban

A közel három évtizede folyamatosan fejlődő integrált gyűjteménykezelő rendszer, a Monari – illetve Ariadne nevet viselő elődje – 2015-től akkreditált nyilvántartási programként is működik a Néprajzi Múzeumban. Ennek kialakulását, sorsát, az adatbázis felépítését, a benne rejlő lehetőségeket járja körül az előadás. Bemutatja, hogy milyen jelentőséggel bír a Monari a múzeumi munkák során, külön kiemelve az elmúlt időszak fejlesztéseit, eredményeit. Egy olyan rendszerről lesz szó, amely alternatívát jelent más intézmények számára is.

14.20–14.40 Aranyos Sándor (Szabadtéri Néprajzi Múzeum): A Skanzen gyűjteményi rendszerének fejlesztési lehetőségei és irányai. Kiszolgálás, logisztika, gyűjteménymenedzsment

Ahogy egy szabadtéri néprajzi múzeumot sem lehet soha befejezni, úgy az interpretációs módszerek állandó változásával, a gyűjtött objektumok körének, típusának, készítés technikájának állandó változásával párhuzamosan időről-időre felül kell vizsgálni egy muzeális intézmény gyűjteményeinek struktúráját, gyűjteményezési politikáját. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum rövid-, közép- és hosszútávú tudományos céljaihoz igazodva elindult a gyűjtemények teljes strukturális átalakítása. A cél a központosítás, az átláthatóság, a gyors kiszolgálás és a magas fokú publikálás elérése.

14.40–15.00 Sárközi Ágnes – Tóth Arnold (Herman Ottó Múzeum): Folyamatos átmenet. A Herman Ottó Múzeum adatbázisainak egy évtizede

A miskolci Herman Ottó Múzeum az elmúlt 12 évben négyféle gyűjteménykezelő rendszert használt, közülük jelenleg is háromféle fut párhuzamosan az intézményben. Bőven vannak tehát tapasztalatok a tömeges digitalizálás (MaNDa) és a múzeumi rendszerek (Monari, Múzeumdigitár) előnyeinek, hátrányainak összehasonlítása terén. Az előadás az egész múzeumra vonatkozó helyzetkép és rövid visszatekintés után a néprajzi tár gyűjteményeire fókuszál és bemutatja a folyamatos átmenet aktuális állapotát. Cél az akkreditálható

nyilvántartás és a minél szélesebb körű nyilvános hozzáférés. A kérdés, hogy melyik úton jutunk hamarabb eredményre?

15.00–15.30 vita

15.30–16.00 kávészünet

16.00–16.20 Nagy Veronika (Hetedhét Játékmúzeum): Feltöltődés játékkal. Digitalizálás a Hetedhét Játékmúzeumban

Az 2012-ben létesült Hetedhét Játékmúzeum kezdettől fogva végzi a Moskovszky-gyűjtemény múzeumi nyilvántartását és tudományos feldolgozását. 2015 óta a tárgyak nyilvántartása a Múzeumdigitár digitális gyűjteménykezelő és publikálási rendszerben (is) történik, elsősorban a széleskörű hozzáférhetőség és a tudományos kutatás elősegítése céljából.

16.20–16.40 Lakner Lajos – Magyarai Márta (Déri Múzeum): A digitális világ és a múzeumi adatbázisok

Az előadás első fele a digitális környezetet mutatja be, amelyben a múzeumoknak az adatbázisaikkal láthatóvá kellene válniuk. Lehetséges-e ez, s ha nem, miért nem? És ennek ellenére folytatni kell-e az intézményi adatbázisok építését és a digitalizálást? Az előadás második fele erre mutat konkrét példát: „Fogyóeszközből” hogy lesz adatbázis. A debreceni Déri Múzeum néprajzi gyűjteménye több mint ötezer színes diafelvételt őriz. Ezek egy része tárgyfoto, jelentős hányaduk azonban terepen készült felvétel. Digitalizálásuk a MaNda program segítségével 2015-ben kezdődött el, ennek eredményeképpen ma közel háromezer kép nyilvános adatbázisban is megtekinthető.

16.40–17.00 Martyin Emília (Munkácsy Mihály Múzeum): „Mi huntékások vagyunk...”

2016-ra a múzeum teljes anyaga, összes gyűjteménye, fotótári és adattári anyaga tekintetében elkészült a huntéka adatbázis. Jelenleg zajlik a rekordok ellenőrzése és fotókkal való feltöltése. A digitális tartalmakat folyamatosan teszi közzé a múzeum a Magyar Nemzeti Múzeum OMMIK aggregációs adatbázisához csatlakozó museumap.hu portálon, majd ezen keresztül az Europeana honlapon. Az előadás bemutatja a három éves folyamatot, ennek tapasztalatait, munkafázisait, nehézségeit és eredményeit.

17.00–17.20 Bánki Zsolt (PIM): Reflexiók, megjegyzések, kiegészítések és javaslatok – tanácsok a terület szakfelügyelőjétől

Az egész nap folyamán elhangzott előadásokban felmerülő stratégiai és a mindennapi munkát meghatározó felvetésekre reagál a terület működéséért felelős szakember.

17.20–17.50 kérdések, vita

17.50–18.00 **Zárszó: Dr. Kemecsi Lajos**

18.00–19.30 Szállás elfoglalása, csomagok elhelyezése (City Panzió Mátyás)

20.00-tól vacsora (Néprajzi Múzeum)

2016. NOVEMBER 11. (PÉNTEK) NÉPRAJZI MÚZEUM, DÍSZTEREM

9.00–12.00 III. Napi használat: egy néprajzi integrált gyűjteménykezelő rendszer mindennapi működése

A gyakorlati példák, megoldások, a használat és a tapasztalatcsere jelentik a délelőtt fő témáit,

elsősorban a néprajzi tárgyak és dokumentumok integrált gyűjteményi adatbázisban való lehetőségeinek bemutatásával. A programot a Néprajzi Múzeum muzeológusai tartják.

9.00–10.30 Műtárggyűjtemények: a leltározástól a költözésig

Műtárgynyilvántartás a gyakorlatban: műtárgynyilvántartási adatbázis felépítése, használata, funkciói, szerepei a muzeológusi munkában, gyakorlati bemutatókkal, workshop szerkezetben.

10.30–12.00 Archívumi gyűjtemények: változatos hordozók, tömeges dokumentumok kezelése, feldolgozása

Archívumi gyűjtemények adatbázisban: fényképek, kéziratok, filmek, nyomatok-rajzok, hangzóanyagok nyilvántartása adatbázis segítségével. Muzeológusi munka gyűjteményi adatbázisban, gyakorlati bemutatókkal, workshop szerkezetben.

12.00–14.00 IV. Szakmai tárlatvezetések a Néprajzi Múzeum időszakos kiállításában